

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Διδάσκουσα : Κρίστη Πετροπούλου

Σκοπός και περιεχόμενο του μαθήματος

Το μάθημα εξοικειώνει τους φοιτητές με ζητήματα που αφορούν στις σημαντικότερες Μητροπόλεις του κόσμου, καθώς και με τις έννοιες της Μητροπολιτικής Περιοχής, και του Στρατηγικού Σχεδιασμού σε επίπεδο Μητροπολιτικής Περιοχής.

Στα πρώτα μαθήματα οι φοιτητές μαθαίνουν να διακρίνουν τις βασικές ιδιαιτερότητες ορισμένων μεγάλων πόλεων του κόσμου και να κατανοούν τα κεντρικά ζητήματα σχεδιασμού που προκύπτουν μελετώντας θεωρητικά κείμενα. Στη δεύτερη φάση αξιοποιούν βιβλιογραφία και οπτικοακουστικό υλικό για τη σύνταξη μιας μικρής εργασίας σχετικής με ένα αστικό φαινόμενο διερευνώντας επίσης τις κεντρικές κατευθύνσεις στρατηγικού σχεδιασμού μιας Ευρωπαϊκής Μητρόπολης (εκτός Ελλάδας) και μίας άλλης εκτός Ευρώπης. Στη συνέχεια οι φοιτητές ασχολούνται με ζητήματα Στρατηγικού Σχεδιασμού της Μητροπολιτικής Περιοχής της Αθήνας και εκπονούν μια εργασία για το ίδιο φαινόμενο και επιχειρούν συγκρίσεις με άλλες πόλεις. Οι εργασίες παρουσιάζονται προφορικά σε προκαθορισμένες ημερομηνίες. Οι φοιτητές επιλέγουν από έναν πίνακα προτεινόμενων θεμάτων

Ενδεικτικό περιεχόμενο διαλέξεων

Στα πλαίσια του θεωρητικού μέρους του μαθήματος αναπτύσσεται συζήτηση γύρω από έννοιες όπως: Πόλη, Μητρόπολη, Μεγάπολη, Μετάπολη, Μητροπολιτική περιοχή, Παγκόσμια πόλη και προσεγγίζονται κριτικά διαφορετικοί χαρακτηρισμοί των σύγχρονων μητροπόλεων όπως : Επιχειρηματική πόλη, Δημιουργική πόλη, Διαδικτυακή και Πληροφοριακή πόλη, Φανταστική-virtual πόλη, Πόλη του φόβου, Slums και τενεκεδουπόλεις. Γίνεται συζήτηση γύρω από έννοιες όπως ανταγωνισμός, ανάπτυξη κλπ. και κριτικές προσεγγίσεις όπως συνεργασία, αποανάπτυξη κλπ. Αναπτύσσονται τέλος ενδεικτικά ορισμένες θεωρίες ετεροτοπικών προσεγγίσεων όπως Οικολογική πόλη, Ουτοπική πόλη κλπ. (2 διαλέξεις)

Προσεγγίζεται το φαινόμενο και ο ρόλος των σύγχρονων μητροπόλεων, των μητροπολιτικών περιοχών και των πόλεων – περιφερειών στις διαφορετικές περιοχές του πλανήτη μέσα από διαδραστικές διαδρομές στο Google Earth, αξιοποιώντας σχετική βιβλιογραφία και οπτικοακουστικό υλικό. Γίνονται παρουσιάσεις παραδειγμάτων μητροπολεοποίησης και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών Μητροπόλεων εστιάζοντας στον Καναδά, τις ΗΠΑ, το Μεξικό, τη Βραζιλία, την Αργεντινή, την Κούβα, τη Γαλλία, την Αγγλία, τη Ρωσία, τη Γερμανία, την Ισπανία, την Ιταλία, την Τουρκία, την Ν.Α.Ασία, την Κίνα, τις Ινδίες, την Ιαπωνία, την Αίγυπτο, τη Σενεγάλη, την Ν.Αφρική, την Αυστραλία. κ.α. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των Μεσογειακών Πόλεων. Παρουσιάζονται θέματα ιδιαίτερης σημασίας για τις μητροπολιτικές περιοχές, όπως το αστικό περιβάλλον, οι κοινωνικο-χωρικές διαφοροποιήσεις και τα δίκτυα (3 διαλέξεις)

Διερευνώνται οι διαφορετικές επιλογές Στρατηγικού Σχεδιασμού του χώρου μέσα από παραδείγματα εφαρμογής σε διαφορετικές μητροπολιτικές περιοχές. Παρουσιάζονται οι γενικές κατευθύνσεις ορισμένων ρυθμιστικών σχεδίων ευρωπαϊκών πόλεων καθώς και παραδείγματα μεγάλων πολεοδομικών παρεμβάσεων (2 διαλέξεις)

Παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά χωρικής ανάπτυξης των μητροπολιτικών περιοχών στην Ελλάδα, το ισχύον πλαίσιο και οι πρόσφατες μελέτες και διαδικασίες χωρικού σχεδιασμού (Ρυθμιστικά, Στρατηγικά Σχέδια). Στα πλαίσια αυτά γίνονται επίσης συζητήσεις για την Αθήνα (3 διαλέξεις)

Τέλος παρουσιάζονται παραδείγματα «οικολογικών συνοικιών» και γίνεται συζήτηση γύρω από την ουτοπική πόλη και τα κινήματα πόλης καθώς και για ζητήματα διακυβέρνησης και συμμετοχικού σχεδιασμού σε μητροπολιτικό επίπεδο (2 διαλέξεις).

**Ενδεικτική θεωρητική βιβλιογραφία
(στην οποία στηρίζονται οι διαλέξεις με σειρά προτεραιότητας):**

- DEBORAH STEVENSON, 2007. ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΘΗΝΑ
- KNOX P., PINCH S. 2009. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΣΑΒΒΑΛΑΣΑΘΗΝΑ
- HARVEY D., 2007. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑΣ. ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ. ΑΘΗΝΑ
- DAVIS M. 2008. ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟ BLADE RUNNER FUTURA ΑΘΗΝΑ
- HALL T., 2005. (ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΔΡΑΚΑΚΗ Λ., ΚΥΒΕΛΟΥ Σ.) ΑΣΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΘΗΝΑ
- ΚΑΣΤΕΛΣ Μ. Ο ΓΑΛΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ 2005 ΑΘΗΝΑ
- ΛΕΟΝΤΙΔΟΥ (ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ), 2009 : ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΕΣ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ. ΠΑΤΡΑ. ΕΑΠ.
- ΓΟΣΠΟΔΙΝΗ, Α. ΚΑΙ ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ, Η. (ΕΠΙΜ.) 2006. ΤΑ ΝΕΑ ΑΣΤΙΚΑ ΤΟΠΙΑ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΗ. ΚΡΙΤΙΚΗ, ΑΘΗΝΑ
- ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΣ Η., ΜΟΔΙΝΟΣ Μ. (ΕΠΙΜ), 2000. Η ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ ΔΙΠΕ ΑΘΗΝΑ
- ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ Σ., 2002. ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΟΘΟΝΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΣΚΗΝΗ, ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΘΗΝΑ

- LEFEBVRE, H. (1968/1973) LE DROIT A LA VILLE, ANTHROPOS, PARIS.
- PACIONE M., 2009. URBAN GEOGRAPHY. ROUTLEGE.
- SOJA E., 2000. POSTMETROPOLIS: CRITICAL STUDIES OF CITIES AND REGIONS. OXFORD: BASIL BLACKWELL,
- CLAVAL P., 2004. LA LOGIQUE DES VILLES.
- MONDE DIPLOMATIQUE. 2010. ATLAS

Για την εργασία για την Αθήνα δίνεται υλικό από κείμενα των Θ. Μαλούτας, Λ. Λεοντίδου, Κ. Χατζημιχάλης, Σ. Σταυρίδης, Κ. Πετροπούλου, καθώς και τα υπάρχοντα ρυθμιστικά σχέδια και οι υφιστάμενες έρευνες και προτάσεις χωροταξικών και ρυθμιστικών σχεδίων.

Αξιολόγηση

Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις – συζητήσεις σχετικές με τα παραπάνω θέματα καθώς και ομαδικές ασκήσεις :

- μία εργασία που περιλαμβάνει (Α) τη μελέτη ενός φαινομένου σε 1-2 μητροπόλεις της επιλογής των φοιτητών με χρήση οπτικοακουστικού υλικού και βιβλιογραφίας (500+500 λέξεων+χάρτες+ οπτικοακουστικό υλικό), (Β) μία ανάλυση του ίδιου θέματος για την Αθήνα (1500 λέξεων+χάρτες) και (Γ) μια προσπάθεια σύγκρισης
- Η αξιολόγηση γίνεται μικτά από τις εργασίες (σύνολο 50%) και τις εξετάσεις (50%).